

मद्य/ मद्यार्क वाहतुकीसाठी ई-लॉक/ डिजीटल लॉक बसविणे बंधनकारक करणे व त्याबाबतची तांत्रिक मानके (*Specifications*) निश्चित करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन निर्णय क्रमांक- डिवायएस-११२१/प्र.क्र.२०४/राउशु-२,

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.

दिनांक :- ३० एप्रिल, २०२५.

- वाचा:-**
- १) शासन पत्र क्र. डिजीटी १०२४/प्र.क्र. १००/राउशु-१, दि. ०३.०१.२०२५
 - २) आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे पत्र क्र. डिवायएस ११२०२१/ डिजीटल लॉक/४, दि. २७.०३.२०२५.

प्रस्तावना:-

राज्यातील मद्य/मद्यार्क निर्माणीमधून होणारी वाहतूक परिवहन पासद्वारे होत असते. मद्यार्काची (स्पिरिट) वाहतूक पथरक्षणाखाली (*Escort*) होत असते, तर मद्याच्या परराज्यात होणाऱ्या निर्यातीसाठी राज्यातील सीमा तपासणी नाक्यापर्यंत पथरक्षण दिले जाते. सध्या मद्य/ मद्यार्क वाहतूकीसाठी डिजीटल लॉक/ई-लॉक प्रणाली मध्य प्रदेश, उत्तर प्रदेश, पश्चिम बंगाल, बिहार या राज्यात वापरण्यात येत आहे. त्याच धर्तीवर मद्य/ मद्यार्क वाहतूकीच्या वेळी मद्यार्काची चोरी व इतर गैरप्रकारांना आळा बसण्याकरिता राज्यातील मद्य/मद्यार्क वाहतूकीवर ई-लॉक/डिजीटल लॉक बसविणे आवश्यक आहे. त्याअनुषंगाने संदर्भ क्र. १ अन्वये डिजीटल लॉक/ई-लॉक या प्रणालीचे सादरीकरण करण्यासाठी कंपन्यांना निमंत्रित करून, त्यांचे सादरीकरण घेऊन, *GPS* प्रणालीसह ई-लॉक / डिजीटल लॉकबाबत आवश्यक *Specifications* निश्चित करून सविस्तर प्रस्ताव सादर करण्यास कळविले होते. प्रकरणी आयुक्त, राउशु यांच्या संदर्भ क्र. २ येथील दि. २७.०३.२०२५ रोजीच्या पत्रान्वये ई लॉक/ डिजीटल लॉक बसविणे प्रायोगिक तत्वावर बंधनकारक करणे व त्याकरीता आवश्यक तांत्रिक मानके (*Specifications*) निश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

१. महाराष्ट्र राज्यात मद्यार्क/मद्य वाहतुकीसाठी संबंधित घटकामार्फत डिजीटल लॉक प्रणाली बसविणे बंधनकारक करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे व त्याकरिता सोबतच्या परिशिष्टामध्ये नमुद तांत्रिक मानके (*Specifications*) निश्चित करण्यात येत आहेत.

२. मद्यार्क/मद्य वाहतुकीसाठी सोबतच्या परिशिष्टात नमुद तांत्रिक मानके (*Specifications*) असलेल्या डिजीटल लॉक/ ई-लॉक प्रणाली बसविणे आवश्यक राहिल व अशी तांत्रिक मानके असलेल्या पुरवठादार कंपनीला खालील अटी/शर्ती बंधनकारक राहतील.

१) डिजीटल लॉक/ई-लॉक पुरवठा करणा-या कंपनीकडून सोबतच्या परिशिष्टात नमूद किमान निकष (*Minimum Specifications*) असलेल्या डिजीटल लॉकचा पुरवठा करणे आवश्यक राहिल तसेच, त्याकरिताचे सॉफ्टवेअर ॲप्लिकेशन उपलब्ध करून देणे बंधनकारक राहिल.

२) सदर संगणक प्रणालीचे आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क यांच्याकडील *Supply Chain Management* या प्रणालीशी संलग्नीकरण (*Intigration*) करणे बंधनकारक राहिल.

३) डिजीटल लॉकचा पुरवठा करणाऱ्या कंपन्यांचे मागील तीन आर्थिक वर्षांची एकूण उलाढाल किमान रुपये ५ कोटी असावी. तसेच, पेट्रोलियम अथवा एक्साईज पदार्थांची वाहतूक करणारी वाहने डिजीटल लॉक / ई लॉक प्रणाली वापराचा त्यांना किमान ३ वर्षांचा अनुभव असावा.

३. सदर डिजीटल लॉक/ई-लॉक प्रणालीचा वापर प्रथमतः प्रायोगिक तत्वावर (पहिला टप्पा) पुढीलप्रमाणे वाहतुकीसाठी बंधनकारक करण्यात येत आहे:-

i) राज्यातील आसवनीमधून शुद्ध मद्यार्काची वाहतूक करणारी टँकर/वाहने (राज्यात/ परराज्यात तसेच निर्यातीकरिता बंदरापर्यंत) अंतिम स्थळी पोहोच होईपर्यंत.

ii) पीएलएल व बीआरएल (बिअर) या घटकांकडून मद्य/बिअर निर्यातीकरिता वाहतूक करणारी टँकर/वाहने (पराज्यात निर्यात होणारे तसेच परदेशात निर्यात करण्यासाठी राज्यातील बंदरापर्यंत) अंतिम स्थळी पोहोच होईपर्यंत.

४. i) पहिल्या टप्प्यातील सर्व संबंधित अनुज्ञप्तीधारकांना डिजीटल लॉक/ई-लॉक प्रणालीचा दिनांक ०१.०७.२०२५ पासून वापर करणे बंधनकारक राहिल.

ii) सदर मद्य/ मद्यार्काची वाहतूक करण्यासाठी डिजीटल लॉकचा वापर होणार असल्यामुळे पथरक्षणासाठी जवान पाठविले जाणार नाहीत व घटकांकडून पथरक्षणाकरिता भरावी लागणारी रक्कम वसूल केली जाणार नाही.

५. महाराष्ट्र दारुबंदी कायदा १९४९ याखालील कलम २८, २९ तसेच त्याअंतर्गतचे नियम यामधील तरतुदींचे सर्व अनुज्ञप्तीधारकांना पालन करणे बंधनकारक आहे. सदर शासन निर्णय मुंबई शुद्ध मद्यार्क (बंधित वाहतूक) नियम, १९५१ नियम ५ (१), महाराष्ट्र विदेशी मद्य (आयात व निर्यात) नियम, १९६३ नियम २४, महाराष्ट्र भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य (बंधित वाहतूक व निर्यात) नियम १९६८नियम ७ (२), महाराष्ट्र थेट वाहतूक नियम १९९७ चे नियम ३ मधील तरतुदींनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा सांकेतांक २०२५०४३०१२०५२०५४२९ असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(रविंद्र औटे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- २) मा. उपमुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा.उपमुख्यमंत्री (राउशु) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई .
- ५) सर्व जिल्हाधिकारी.
- ६) सर्व विभागीय उप आयुक्त, राज्य उत्पादन शुल्क.
- ७) सर्व अधीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क.
- ८) कक्ष अधिकारी, राउशु-३, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) राउशु-२ (संग्रहार्थ).

**शासन निर्णय क्रमांक- डिवायएस-११२१/प्र.क्र.२०४/राउशु-२,
सोबतचे परिशिष्ट (तांत्रिक मानके)**

Digital Lock – Minimum Technical Specifications

Parameter	Minimum Spec.
Weight	Up to 1500gms i.e 1.5 Kg
Material	Industry Grade Plastic/Zinc alloy /Stainless steel/ Hardened steel. The material should be Non-corrosive and impact resistant.
Battery Capacity	Rechargeable Battery with 10,000 mAh or Higher which should last for at least 7 days on single charge.
IP Rating	IP 67 / 68 or better
Transmission mode	Support TCP(GPRS) or SMS(short message) and GPS
Mobile Data and SIM	-2G/3G/4G cellular network support (5G good to have) -Should have dual SIM single standby mode. The device will automatically select a SIM card to register the network.
GSM Frequency	800/850/900/1800/1900 or better MHz @ GSM
Locking Option	Lock rope or aluminium shackle (both option has to be available in lock)
Unlocking Support	(At least 2 from the given should be implemented as a part of multifactor auth) -RFID Card Swipe -OTP based via SMS -Geo fencing -Remote Authentication via Centralized Command Centre or mobile application
Alerts Notification and Updates	-Trip Start/Stop -Lock rope tamper -Route Deviation -Swiping unauthorized RFID key -Unlocking/Locking -Entry/Exit from Geo-fence (50 Meters) -Long wait at one location/stalling/halting (more than 20 Minutes) -Low battery (20% or below) -Back Cover Opened/Lock Damaged
Application of Digital Lock/E-lock	- The digital lock tracking software should have capabilities to integrate with the existing SCM System of Excise department. - The system/ mobile app shall have dedicated admin user and supervisor user for Excise department. - The digital lock/E-lock's management software should follow Data Security, Access Rights, MIS and Audit Trail, Credential Security etc. - The vendor should provide operating manual and training of the software for lock/unlock mechanism to the designated users.
Other Features	-Battery low power alarm. -Build-in GSM/GPS antenna. -Support GPS real-time tracking (Platform support). -Support GPRS network data transmission. -Lock Close/Open alarm and notification. -Lock-string tamper alarm and notification. -Support sleep mode. -Build in with magnet so that lock stays intact and firm. -Long rope so that he all valves of the tankers are covered easily. -The locks should be easy to maintain. Also, the vendor shall carry necessary maintenance from time to time.